РІК III. Почта оплачена гуртом. ЛЬВІВ 8 ГРУДНЯ 1929. Porto zapłacone ryczałtem. Ч. 50.

ПРАВДА

ІЛЮСТРОВАНИЙ ЧАСОПИС

Виходить що тижня.
Адреса Редакції і Адм.: „ПРАВДА“ Львів. вул. Кльоновича ч. 8. II. пов.
Телефон 4-48.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю: Річно 10 зол. Піврічно 5 зол. Чверть-річно 2 зол. 50 сотиків. Місячно 1 зол.
За кордоном: Річно 2 ам. дол. або їх рівновартість.
Поодин. число коштує 20 сот.

УКРАЇНСЬКО-БІЛОРУСЬКО-ЛИТОВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ

У Варшаві відбулася з кінцем минулого місяця конференція представників українських, білоруських і литовських національних партій, на якій покликано до життя постійний Комітет порозуміння. Завданням сього комітету є виробити плян співпраці політичних діячів усіх сих трьох народів, яким доводиться жити в польській державі та однаково боронити свої національні права. Від Українців узяли участь у конференції представники УНДО-я, радикалів, соц.-демократів і Селянського Союзу.

ЗАСІДАННЯ СОЙМУ 5. XII.

В хвилі, коли це число виходить із друкарні, в Варшаві збирається сойм, відрочений як відомо на 30 днів. Ще 2. грудня роздали послам денний порядок першого засідання, а саме: читання бюджетового прелімінара на 1930/31 р., предложення в справі додаткових кредитів до бюджету на 1929/30 р., справа зміни регуляміну соймових нарад. Ліві та центрові партії мали внести заяву недовіря для уряду Світальського.

СВЯТОЧНИЙ ВЕЧЕР В СТАНИСЛАВОВІ

В ЧЕСТЬ СВ. ОТЦЯ ПІЯ XI.

Під протекторатом Впреосв. Епископа Григорія Хомишина відбувся в Станиславові дня 3 грудня Святочний Вечер для вшанування 50-літного ювилею Священства Святійшого Отця Пія XI. Цей Вечір уладили спільними силами українські релігійні й культурно-освітні товариства в Станиславові.

ЩОБ НЕ БУЛО РОЗДРОБЛЕННЯ ҐРУНТІВ

ВАЖНИЙ ПРОЄКТ ЗЕМЕЛЬНОЇ РЕФОРМИ.

В Міністерстві Земельних Реформ виробили проєкт закона, що грунт має дідичити тільки оден спадкоємець. Инші спадкоємці дісталиби сплату в той спосіб, що кождий батько родини мусівби бути примусово обезпечений на життя. По смерти батька його асекураційна премія малаб бути вжита на сплату тих спадкоємців, що не досталиб грунту. Та реформа має здержати надмірне роздроблення селянської земельної власности.

НА ВОЛИНІ ВОВКИ.

В пограничних селах коло Здолбунова появилися знова стічні вовків, котрі нищать домові звірята й нападають на людей. Місцеве населення звернулося до старостства з просьбою уладити облаву.

Св. Андрей на Київських Горах

„...На сих горах засяє благодать Божа...“ (Гл. „Церковний Календар“).

НОВИЙ ГР.-КАТ. ЕПИСКОП-ПОМІЧНИК

ДЛЯ СТАНИСЛАВІВСЬКОЇ ЕПАРХІЇ.

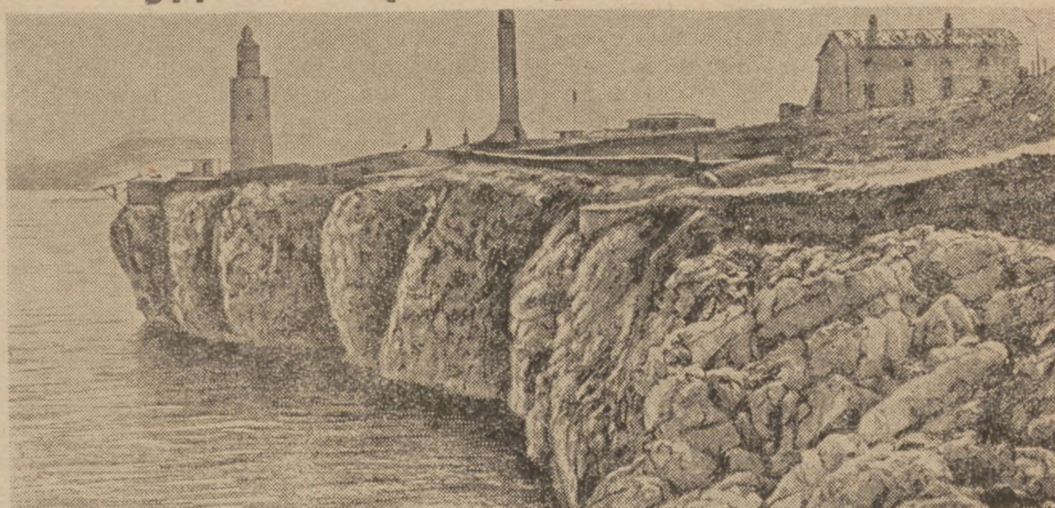
Як повідомляє „Нова Зоря“, Апостольська Столиця іменувала Впр. і Всв о. Дра Івана Лятишевського Епископом-суфраганом у Станиславові.

Новоіменований Епископ народився в 1879 році. Гімназію скінчив у Станиславові, а теольогію у Львові і в Інсбруці, де осягнув степень Доктора св. Богословя. В 1907 році був висвячений на священика і від того часу ревно трудиться на нашій церковній і народній ниві. На тім полі Достойний Номінат осягнув високі становища. Стає радником і референтом Епископської Консисторії в Станиславові, дійсним професором Історії Церкви в станисл. Духовній Семинарії, совітником Супружого Суду і пр. В 1927 р. іменований Соборним Крилошанином. Є також головою заслуженого Товариства „Інститут Непорочного Зачаття П. Д. М.“ та бере діяльну участь в життю инших наших культурних установ.

ЙДУТЬ ДО НАС МОРОЗИ

В східній і північній Европі прийшли раптово великі морози. В деяких північних російських губерніях прийшла по теплих осінних днях зима зі 40 степенями зимна. Найгірше се, що хвиля сих морозів посувається в напрямі до нас. Пращайте теплі листопадові дні!

Будова ґібральтарського тунелю

Еспанський уряд розглядає кілька проєктів будови підморського тунелю, що в ґібральтарськім проливі мавби сполучувати Европу з Африкою. Кошти будови тунелю винеслиб около 50 мілонів долярів. Два проєкти мають найбільше даних на узгляднення. Один визначує тунель на 16 кільометрів довгий, який одначе мусів би переходити в одним місці в глибині 700 метрів під поверхнею моря. Другий проєкт визначує тунель в такім місці, де найбільша глибина моря виносить тільки 400 метрів, зате булби він аж 34 кільометрів довгий.

8-го грудня, день ідеї освітної праці!

Значіння цего свята перейшло вже межі освітної організації. Воно стало всенароднім культурним святом, щорічною пробою і іспитом, що закінчує один рік діяльности, а зачинає наступний. Сьогорічний іспит залежить тільки від нас самих. А перед „Просвітою“

преважні завдання:

викорінення неписьменности і малописьменности, розроблення бібліотечного питання, а далі питання, цілої позашкільної освіти, самоосвітніх гуртків, започаткування позаочної самоосвіти.

Це все виконає „Просвіта“ щойно тоді, коли найде в громадянстві

належну вповні поміч.

Воно повинно і мусить в теперішних умовах національного життя своїми щедрими жертвами заступити жертвенність багатих меценатів рідної культури інших народів. Це все станеться, коли в нас найдеться направду

спільна мова, спільна думка і душа

Тому „Просвіта“ в ясну днину свого народження закликає всіх до єдности і співпраці, до засвідчення збірної волі на культурному фронті! В тому дні нехай всі спішать з належними

дарами для „Просвіти“.

Так наказує збірний розум, того вимагає самозбереження себе, того вимагає національна честь! Від несення помочі, яка зрівноважилаби наші життєві недостачі та дозволила розвинути якнайширшу і найпліднійшу діяльність, не повинен, а навіть не сміє, ніхто відказатися. Не минайте нікого і припильновуйте виконання обовязку супроти „Просвіти“, а через це супроти себе самих, супроти грядучого покоління, супроти майбутнього української Нації.

Святкуйте величаво Свято Просвіти!

Нехай живе день 8-го грудня, а з ним нехай кріпшає освітня праця!

Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові.

—о—

На просьбу Канцелярії Товариства „Просвіта“ розсилаємо з нинішним числом чеки на „Дар Просвіті“ з приводу 8-го грудня — дня „Просвіти“.

На ніяку іншу ціль тих чеків не можна уживати!

Американці за незалежністю України

Внесення в американськім сенаті.

З Вашінгтону повідомляють, що група американських сенаторів поставила у сенаті внесення, щоб Злучені Держави Америки визнали незалежність України. Внесення се оправдується тим, що український нарід зберіг свою культуру, мову й расову окремішність.

У внесенню згадується, що в рр. 1917—18 визнали незалежність України всі більші европейські держави, а навіть самі большевики. Всежтаки большевики напали відтак на Україну і її заняли. Законне українське правительство мусіло еміґрувати.

Се внесення має ввійти на наради сенатської комісії заграничних справ. Оскільки воно булоб приняте, се булоб ознакою, що Злучені Держави не думають і на далі визнавати большевицької держави.

Радянська влада забирає силою золото й срібло

З Москви доносять, що народній комісаріят (бодай так, як він народній!) переслав до затвердження раді комісарів проєкт декрету про конфіскату запасів золота й срібла, що є в посіданню одиниць і приватних заведень. Ці запаси хоче більшовицька влада передати радянському скарбови та утворити з них золотий фонд упромисловлення Радянщини. Виходить, що на Радянщині не вільно буде нікому мати золота й срібла, тільки державі. Інша річ, що там уже тепер мають його хіба великі більшовицькі „риби“, а ці само собою свойого золота не дадуть собі забрати, а навіть колиб їм таке грозило, то постараються вивезти чи вислати золото завчасу до заграничних банків. Та ці останки золота, що ще в декого з приватних людей загарбають — не вжиють більшевицькі червоні царі на індустріялізацію Радянщини, хіба лише на більшовицьку аґітацію заграницею, або на індустріялізацію власної кишені.

Голос речника села

Промова одинокого представника села на Перших Загальних Зборах Т-ва „Просвіта“ у Львові, дня 8 грудня 1868 р.

„Молода громада Українців народовців, не зражена політичними невдачами своїх батьків, приступила в дні 8 грудня 1868 р. до відбуття першого загального збору товариства „Просвіта“ у Львові, в салі Стрільниці.“

Так описує др. Кость Левицький оснування „Просвіти“ в своїх споминах „Історія політичної думки галицьких Українців (1848 — 1914)“. Кромі львівських Русинів — оповідає далі автор — промовив на сих зборах „Просвіти“ гість з провінції — старший патріот о. Йосиф Заячківський, парох в Лопянці коло Долини.

Промова о. Заячківського в імени „німого сільського люду“ була так розумна і сердечна, що годиться ще й сьогодня її нагадати.

На вступі сказав бесідник, що не буде говорити від духовного стану, бо цей „сам возраст імат, сам о себі да глаголет“. Але буде говорити від сільського народу, від котрого нема на сих зборах представників. Його промова звернена була головно до академічної молоді, котра дала почин до завязання Товариства „Просвіта“.

„До вас же молоденькі тут притомні братчики, молодіже шкільна, маю друге слово від народу а то: прошення, щоби й ви пішли за прикладом старших братів ваших і не змінилися ніколи народови свому. Не гнівайтеся на мене за те слово! Нарід знає, ба й світ знає, як красне чувство огріває нині грудь вашу...

„Дармо вас лякають самим народом, що той невирозумілий, невдячний, недовірчивий. Ба деж би вже й набралося довіря в тім біднім народі? Не кажу вже за тоті віки, о котрих сільський нарід і не знає, коли то верхні освічені верстви нарід опускали,—досить і того, що він нині видить, зачавши від того хлопчика, котрому необачний учитель при вступі до школи єго красні кучерики обстриг, так що й рідна мати не пізнала свою милу дитину,аж до того укінченого академіка, що стоїть на роздорожу, з котрого указуються єму всякі дороги. На котрубудь він вступить, чим дальше піде, роздобуде собі красшого хлібця, цвитучої долі. Кожда дорога поведе тебе з дому батьківського в чужу чужину, тільки тої дороги не найдеш, котра привелаби тебе назад до свого народу, котрого так скоро опускає все, що тільки крихту підійметься?

„Ділайтеж нині щиро, кождий в своїм заводі! Бідна Русь мати, бідні і ви сини її. Праця се ваш капітал, з котрого маєте сплатити найсвятійший довг народові. Таж ви знаєте, і нарід свідом того, що ваша нинішна наука оплачується по найбільшій части мізерним грошем, на котрий нарід кроваво працює. А як доробится кусня хліба, — коби

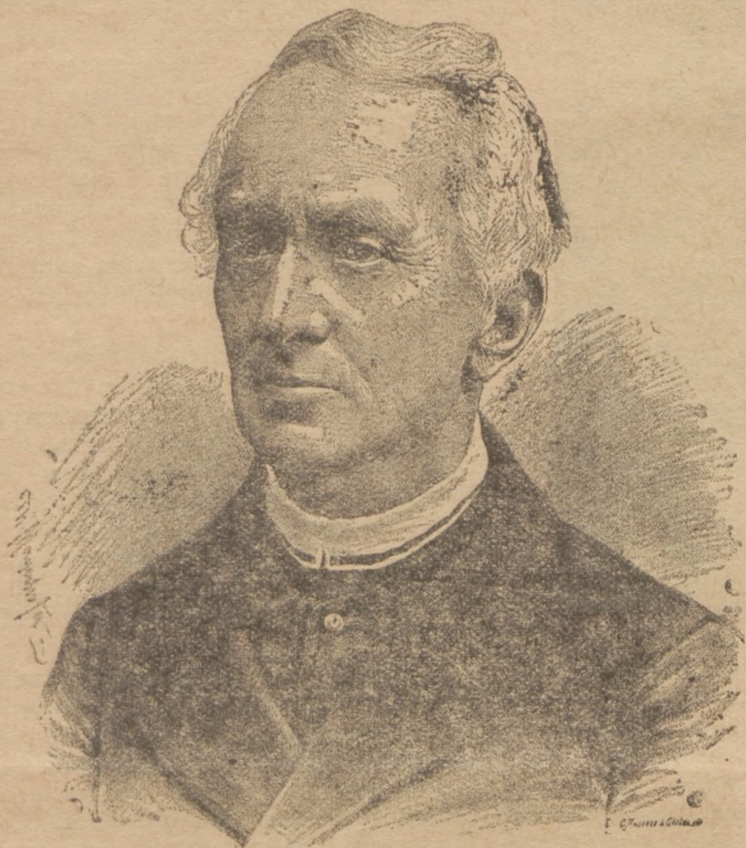
вас лиш Бог охоронив від тої чуми сьогочасної, від огидного космополітизму, котрий єсть погибеллю всякій народності! Видимо всі, що Русини відповідно свому числу, таки найбільший контінгент доставляють до того сумного космополітизму.

А покликавшись на примір Антея зі старогрецького переказу, бесідник так закінчив:

„Так і ви, любі братчики, хоть як тяжка булаби ваша борба, хоть як високо піднеслаби вас доля, не дайтеся відорвати від вашої матери — від народу! Тогді лиш ви будете сильні в народі, а нарід вами славний! О то просить вас нарід через мої уста“.

Грімкі оплески залунали, коли речник селянства о. Заячківський скінчив свою промову.

61 літ минуло від сих памятних Зборів. Відійшло у вічність богато просвітянських діячів, нестало й щирого речника о. Йосифа. На зміну посивілим у праці діячам прийшли нові робітники. А в перших їх рядах все бачимо наших священиків. Участь їх у народній роботі нині тимбільше цінна, бо сьогодня ще більше як колись треба боронитися нам від „тої чуми сьогочасної“, від огидного большевизму, „котрий єсть погибіллю всякій народности“ — як мовив пок. о. Йосиф Заячківський.

О. Йосиф Заячківський, великий український патріот, учасник подій 1848 р., почесний член товариства „Просвіта“.

О. др. Омелян Огоновський, історик українського письменства, 4-тий, 25-літній голова і почесний член Т-ва „Просвіта“.

ОГНІ ГОРЯТЬ...

Повість про російську революцію.

— І він хоче мойого життя — тепер зірвалася в нього вся пристрасть. — Він, що навіть не знає, як виглядало перед революцією в російській тюрмі.

Товариші! — Чи знаєте, що зробив цей жид?

Він спекулював на терорі! Золото банків висилав за границю, щоб забезпечити собі безжурне життя на случай, колиб протиреволюція прийшла ще раз до керми!

Диктатор підвівся:

— Ти брешеш!

— Я маю докази — сказав у відповідь Іван Іванович — і я дам їх раді до вжитку.

У зборах пронісся глухий шемріт:

— Дальше, дальше, товаришу Іване Івановичу! — кликали.

А Іван говорив дальше:

— Диктатор на найкращій дорозі терором знищити республику. Ненависть буриться в поневолених народніх масах і одного дня вибухне полумям. А тоді прийде страшний суд на робітників. Та диктатор і його чужоплемінні причепи втечуть перед пімстою. Вони завчасу щезнуть і будуть вгоджувати собі золотом, що награбували в банках.

Перемоги червоної армії видумані! Війська білих скрізь у наступі, і як десь є втікачі, то це наші вояки! Ще гірше: біла армія є саме в поході на Москву! Ми мусимо негайно змінити тактику, коли хочемо врятувати республику. Мусимо позискати для себе інтелігенцію й звязатися з нею, замість вигублювати її. Мусимо погодити зі собою всі народні шари, замість юдити їх одні на одних. Годі державу, що в ній усі повинні жити щасливо, будувати на терорі. Це визиває тільки ненависть. Робітники страшно провинилися супроти інтелігенції. Та ще не запізно засипати прірву між клясами! Може вам воно дивне, товариші, що саме я, червоний кат, говорю таке. Я зробив це, щоб отворити вам очі, поки ще не запізно — заки прийде на нас пімста.

Я вже не хочу бути комісарем справедливости.

— — — — — — — — — — —

Іван Іванович підвівся й вийшов зі салі. Ніхто не говорив ні словечка. Його слова вдаряли мов батогом. Та як зачинив двері за собою, зірвалася буря. Кричали й вимахували руками.

— Арештуйте зрадника.

— Лишіть Івана Івановича в спокою, він сказав нам правду — кликали на це інші.

Диктатор пополотнів. Його інстинкт говорив йому, що Іван Іванович захитав його сильне становище. Він сказав раді правду. Теперечки не може вже він, диктатор, милити очей раді пустими словами. Чесність Івана Івановича подобалася без сумніву всій раді.

Та може вдасться вмовити в раду, що Іван Іванович пересадив занадто?

Колиб це йому не повелося, то тоді його роля скінчена.

Він став говорити довго та гарно. Признавав, що є зерно правди в цьому, що говорив Іван Іванович про терор. Можливо, що він пройшов надто кроваво. Та ніяк не можна порівнювати його з терором французької революції. Ніде не стоїть революційний шафот, а гільотина в радянській республиці невідома. Крім цього не провідники домагалися, тільки самі робітники, що протиреволюцію треба без милосердя втопити в крови. Ходить чейже тут про

Картина з життя безпритульних дітей в СССР.

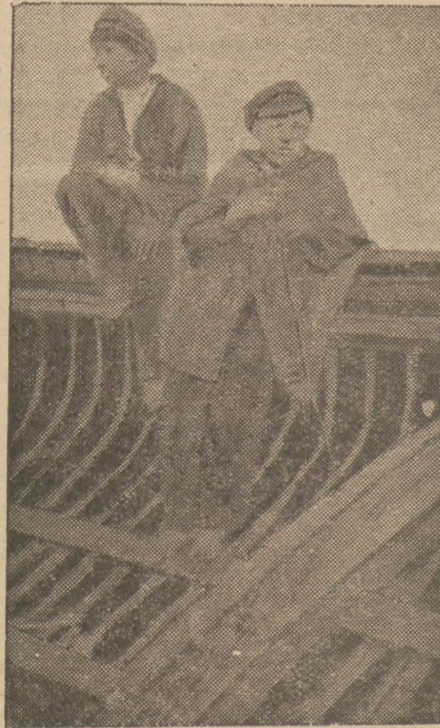
Враження большевицької письменниці. — Мов саранча. Наслідки большевицької політики. — Кілько є безпритульних?

Російська письменниця Вєра Інбер помістила в часописах свої враження з побуту безпритульних дітей в большевицькій державі. Подаємо тут уривок з її статті „Мов саранча“, яка була поміщена в большевицьких „Ізвєстіях“:

„Кожного дня можна побачити їх (безпритульних) на вулицях Москви. Вони сидять по краях хідників і продають сірники. Немов молоді песенята вилягають вони з великих уличних кітлів, у яких варять асфальт на будову доріг. Талапаються в болоті й калюжах. Курять призбирувані на вулицях недокурки і грають у карти. Далеко рідше можна побачити їх при їдженню. Тільки й всього, що можна завважити, коли глядіти лиш поверховно на вуличне життя безпритульних.

Але вони роблять багато дечого такого, що ховається перед нашим зором: вони крадуть, споживають кокаїну, пють етер. Буває, що навіть мордують...

З вечірним сумерком зникають. Ідуть на залізничі стації й ховаються в пустих вагонах. Попритулювавшися тісно одно до другого, лежать вони тут голодні й хорі на ріжні полові недуги. Гріються теплом своїх вимужденілих тіл і... мріють. В своїх сонних привидах мріях бачать вони теплі краї, де ніколи снігу не буває й де ростуть солодкі кавуни. Справді, чи може бути щось ліпшого від кавуна, що є таким прекрасним харчом: він солодкий, соковитий й ситний — досконало заспокоює голод і спрагу“...

Безпритульні діти в Москві.

Се, про що мріють, стараються безпритульні здійснити в життю. Вони прямують з холодних північних земель на полудне, на Крим, на Кавказ, до Самарканду. Одинцем або невеличкими гуртами добиваються вони до своєї мети. Ховаються під вагонами або в закамарках паровозу і їдуть так скулені тисячі верстов багато днів. На стаціях виповзуються зі своїх схованок і випрошують у подорожніх рештки їжі.

Остаточно доїздять вони до теплих країв, де ростуть кавуни. Збираються у ватаги й нападають на сади, поля й баштани, де тільки покажуться солодкі овочі. За одну ніч винищують вони дорібок цілих родин. Коли справляться й виїдять в одному місці кавуни тоді переходять деінде й кидаються на виноградники. Вони—сі безпритульні — мов саранча. Їх клич: швидко поступати й держатися разом. Справді знаменитий клич, якщоб його примінити до чогось корисного“.

В сім, позірно спокійним описі не долі безпритульних дітей у Московщині криється в дійсности страшна трагедія сього нещасного громадянства, яке мусить жити під большевицьким ярмом. Большевики самі спричинили се нещастя своїм поступованням.Вони всіми силами намагалися й ще нині намагаються знищити родину й подружа. Наслідки такого їх поступовання — се безпритульн-діти.

І хоч большевицький уряд веде боротьбу з безпритульністю, то всі його зусилля є даремні, бо він не всилі викорінити причини лиха, яке лежить в протирелігійній пропаганді большевизму. Безпритульність поширюється. Урядова большевицька статистика начислювала в 1927 році 334.500 безпритульних дітей. Інші большевицькі діячі подають їх число в цілій Радянщині на 6—7 міліонів.

найжиттєвіші інтереси робітників — про перемогу пролєтаріяту, або загибіль.

Роздалося кілька несміливих оплесків. Кількоро людей плескало, та не знялася буря оплесків по його промові. Було так, начеб трівога розмістилася в серцях ради й визвала велику тишу на салі.

Жили набігли синьо диктаторови на чолі, як він виходив зі салі. В очах у нього зявився небезпечний горячковий блеск. Так начеб на його серце поклалося нагле почування трівоги й здавило його. Холодний піт виступив у нього зі шкіри.

Чи виступ на раді мавби бути осторогою, що великий розпад уже почався? Чиж його зоря не стоялаб уже на вершку?! Серце билося в нього так, що ось-ось і трісне. Він став нервовий і смертельно виснажений — зівсім зужитий. В часі своєї інспекційної подорожі на північний фронт мав він прикру приключку. Червоний вояк стрілив до нього, та рука в нього задріжала й куля пронеслася зі зловіщим свистом попри вухо диктатора. Спробу замаху затушували, щоб не ослабіла дисципліна в червоній армії. Та йому порадили в часі дальшого побуту на фронті ходити переодягненим і носити приroблену бороду, щоб вояки не пізнали його.

Зловіща приключка вплинула некорисно на його нерви. Він завів у війську ще гостріший терор. Найменшу провину проти військової дисципліни карали смертю. Та все таки в війську кипіло. Червоні основні стовпи республики стали крихкі й він, диктатор, не мав уже більше попередньої сили над масами. Їх дикі, звірячі інстинкти були заспокоєні. Вони стали вже виступати проти безладдя. Домагалися сцілення нової суспільности. Маси мали вже доволі червоної диктатури пролєтаріяту й оглядалися за новими напрямними в політиці. Не давалися задурманювати брехнею.

Промова Івана Івановича причинилася до цього, що раді розікрилися очі. Ніхто з тисячдвісті депутатів ради не домагався увязнення Івана Івановича. Великий розклад почався вже в нутрі самої ради, а розладдя було вже в повному ході. Може було вже для нього, для диктатора, найкраще зникнути, поки мав він іще останки довіря.

Він усміхався гірко та йшов без упину вулицями міста. Коли пройшов під своє помешкання, побачив, що варту скріпили. Сильний кордон війська був розставлений кругом дому.

— Хто запорядив це?— спитав він гостро.

— Рада — відповів військовий старшина чемно.

Це влучило диктатора мов удар пястуком у лице. Він трохи не впав у вхідових дверях.

Рада скріпила варту перед його домом, бо боялася, що диктатор може на кінець виховзнутися та втекти. Його страшне оружя, червону армію, звернула рада проти нього самого.

6. За пізно.

Промова Івана Івановича на раді спричинила в свідомости мас упадок червоної влади. Він здобув собі необмежене довіря робітників, а його відступ поділав розторощуюче — насамперед на раду, а потім на робітників. Рада рішила зараз, що всі, що їх зводили на манівці, не сміють вийти безкарно. Вони зараз запевнилися що до особи диктатора та мали його на оці. Поволи й інші члени правительства зазнали його долі.

(Кінець буде).

ВІДГОМІН ДЕМОНСТРАЦІЙ у ЛЬВОВІ

Львівські протибольшевицькі демонстраціі української молоді відбилися голосним гомоном в европейській і большевицькій пресі. Большевики далі дурять наших земляків над Дніпром, що мовляв у Галичині тільки мріють про большевицьке царство. Вони пишуть у своїх часописах, що демонстрації уладив сам польський уряд (?). Крім сього в Харкові, Київі й инших більших містах Радянщини відбулися протипольські демонстрації. В Київі вибили демонстранти шиби в польськім конзуляті.

У відплату за українську демонстрацію перед конзулятом, уладили львівські жидки комуністи напад на редакцію українського часопису „Новий Час" у Львові. В домівці редакції побито шиби, знищено папери й урядження. Двох жидків і якогось Зазулю — поліція арештувала.

В БОЛЬШЕВИЦЬКИХ УРЯДАХ КРАДУТЬ...

Московська газета „Бєднота" з 2. IX. ц. р. пише дослівно таке: „На Сибірі дається завважити величезний зріст крадежей по урядах. В 1927 р. викрито там 4.250, а в 1928 р. 4.824 крадежей на суму 2 міліонів рублів. Боротьбу з дефравдантами (злодіями) провадиться дуже слабо. Слідства в сих справах ведуться так повільно, що в більшости випадків дефравданти переходять до инших урядів"...

СЕЛЯНЕ ВТІКАЮТЬ З БОЛЬШЕВІЇ

Агенція „Юнайтед Прес" повідомляє з Москви, що за прикладом німецьких кольоністів збираються втікати з большевії також селяне инших національностей, а саме Чехи, Словаки й Поляки. Є думка створити міжнародній комітет помочі для сих, що думають виселитися з Радянщини. Але большевики не дозволять правдоподібно сьому комітетові розвинути яку небудь діяльність, бо вважатимуть се втручанням у їх внутрішні справи. Нині вже наприклад большевицька преса нападає на Німеччину з приводу подання помочи сибірським виселенцям.

В АМЕРИЦІ ВЕЛИКІ МОРОЗИ

В богатьох місцевостях Північної Америки наступили великі морози, головнож у Пенсильванії. 20 людей замерзло.

КАНҐУРИ ВИГИБАЮТЬ

Часописи повідомляють, що австралійський уряд був приневолений видати острий закон про охорону кангура. Сей рідкий рід дикої звірини живе на степових рівнинах Австралії й Тасманії. Цінений він у ловецтві не тільки ізза смачного мяса, але головно ізза вартісного й у торговлі дуже пошукуваного кожуха. Є проєкт відділити для кангурів більші простори степів (резервати-заповідники), на яких булоб заборонено полювати на сі звірята, а людям не вільно булоб поселятися.

Великі торбуни Нового Світа

Славний англійський мандрівник Джемс Кук вибрався в 1770 р. вперше в дорогу довкола світа. При берегах південної Нової Валії мусів на довший час причалити, щоб направити свій корабель. Одного дня побачив він здалека

дивне звіря.

Ось як він пише про се в своїм памятнику: „Було воно ясномишастої краски, поставою і величиною нагадувало хорта, мало довгий хвіст і держало його так, як хорт. Я думав зразу, що се дійсно дикий пес. Та звір сей не біг, а скакав наче заяць, або серна".

Щойно кілька тижнів пізніше повелося Англійцям сполювати одно з сих звірят. У тубильців се звіря називається кангур.

Кангур се т. зв. торбун.

У прадавних часах жили торбуни по цілій землі. Невеличкі торбуни такі, як миші, се свояки давно вигибших велитенських звірюк. Лиш у пралісах південної Америки, а передовсім у далекій Австралії і на її пустих островах вони задержалися до нинішних днів. Головна прикмета, яка відріжнює торбунів від усіх інших ссавців се те, що

молоді родяться цілком нагі,

сліпі і з короткими лопаточками замість ніг. Приміром великий кангур довгий на три метри, родить молодих, що мають ледви три центиметри.

Свою ранню молодість, більше як пів року, перебувають вони

в торбі матери.

Ся торба — се скіряний фалд на животі — в її середині сховані соски.

Кангур се найбільша і найважнійша дичина Австралії. Тож полюють на на нього від дуже давних часів. Тубильці вбивають їх задля скіри і мяса. За особливший присмак уважають европейці його хвіст.

Довговічний Китаєць

Найстарший чоловік у світі, що має 252 роки і 24-ту з ряду жінку.

Якраз недавно подали ми за часописами вістку, що в Константинополі помер під колесами самоходу найстарший чоловік у світі, Альбанець Цан Ага, що мав 150 літ. Тимчасом показується, що в Китаю в місті Кайсієн, живе китаєць Лі-Чінґ-Юнг, якого метрика й леґітимації вказують на те, що йому минуло вже 252 літ.

Шангайські часописи помістили недавно світлину (фотографію) сього довговічно Китайця. Він має довге підборіддя, великі вуха та довгу бороду, котра, як сам Лі-Чінг-Юнг каже, посивіла ще перед 100 роками.

В молодому віці Лі був аптикарем. В пошукуванню за лічничими ростинав горах Юннан, найшов він таке зілля, яке йому аж по нинішний день продовжило вік. Лі ходить ще тепер зовсім твердо й певно. За свого життя, оповідає Лі, мав він уже 23 жінки, а тепер жиє з 24-тою, що має вже 60 літ.

Сим старцем і його способом життя зацікавився професор университету в Пекіні Ву-Шунг-Чіґ.

Деякі люде припускають, що обчислення віку сего Китайця є неправдиве і що в документах зайшла якась похибка.

На фронті боротьби з неписьменністю

Анальфабетизм, неграмотність, неписьменність — така є потрійна назва одного нашого народнього лиха, нашого великого недомагання. Неписьменний — все одно, що сліпий. Письменний, грамотний — не значить ще: освічений чоловік. І письменний може бути людиною темною, неосвіченою. Може, але не мусить. Зате тільки письменний може бути справді освіченою, образованою людиною. Це зрозуміли в нас давно, дуже давно. Ще в княжих часах, рівночасно з заведенням Христової віри заходами Церкви і влади повстають у нас школи грамоти. Зрозуміли це також у нас

в заранні нашого відродження

перед 100 роками, в початках XIX століття. Зродилося тоді велике

одушевлення — ентузіязм

до цього діла. А в перших рядах боротьби з неписьменністю, тоді майже поголовною, нашого народу стоїть наше гр. кат. духовенство під проводом таких мужів як Єп. Снігурський, о. Григорович, о. Кобринський, о. Шашкевич. Велику також заслугу в поборюванню неписьменности має

наш дяківський стан.

Наші священики і дяки це перші піонїри, котрі прорубали перші стежки у пралісі народної темноти. З тих курсів, які вони вели, вийшли не тільки письменні люде, але й перші

визначні представники селянства,

свідомі, характерні й чесні заступники інтересів села, борці за його права.

Ці гарні успіхи осягнено тому, бо був потрібний запал, було велике бажання стерти з лиця нашого народу

клеймо анальфабетизму.

Колиб той запал, то одушевлення було знайшло поміч у відповідній організації, то успіхи булиб ще кращі.

Сьогодні така організація є у нас. Є нею Товариство „Просвіта" у Львові, з філіями і читальнями по цілім краю. При „Просвіті" утворено

„Комітет для поборювання неписьменности".

Але самої організації мало. Організація — це лиш тіло. А душа — це те велике хотіння, великий запал до боротьби з неписьменністю. Жерелом того хотіння повинна стати християнська чеснота любови ближнього.

Коли буде цей запал і охота, тоді „Просвіта" виконає своє завдання боротьби з неписьменністю. Виконає напевно, коли тільки кожний письменний постарається навчити хоч кількох неписьменних читати й писати. Канцелярія „Просвіти" радо послужить вказівками й підручниками.

З культурного життя Турчанщини

Пишуть нам:

В Ісаях, пов. Турка, засновано при тутешній Кооперативі за ініціятивою о. пароха Івана Криси аматорський кружок, котрий відограв дня 21.IX в день празника св. Михаїла „Чарівний камінець". Хоч в тутешнім селі пораз перший відіграно се перше представлення — то однак випало воно зовсім бездоганно. І так ролю чарівниці дуже добре віддав п. Михайло Радошевський, котрий дуже богато труду і праці вложив в то представлення. З інших добре вивязались зі своєї задачі гетьман-Стефан, кобзар-Михайло Андрущакевич, полковник-Михайло Бибар, кухар-Михайло Леньо й інші. Дуже похвальне, що молодіж, котра дотепер віддавалася гулятиці, горнеться вже радо до науки і просвіти і знов приготовляється до представлень, як „Мужики аристократи" і „Украдене щастя". Часть доходу з представлення в сумі 40 зол. віддав аматорський комітет на будову мурованої церкви, котру вже почато будувати. По представленню відспівано національний гимн і вязанку народніх пісень. Публика, котрої було по береги, як і молодіж розійшлася відтак спокійно домів.

Честь такій молодежі.

Кооператор

—о—

Росполітиковані жінки й неполітична миш

Підчас останніх виборів в Англії скликала кандидатка на посолку, пані Грендай, виборче віче, на якім думала представити свою політичну програму.

На віче зійшлися—розуміється—переважно самі жінки, щоб послухати розумної політичної промови жінки. Але саме тоді коли бесідниця в найліпше розговорилася, на салі вічевій зявилася миша. На вид такої страшної потвори часть жінок кинулася до дверий втікати, деякі знова повискакували на крісла. Пані Грендай бажаючи вспокоїти перелякані жінки, сказала голосно.

„Вже від довшого часу бачу сю мишу, а однак не кричу й не втікаю,"

Та замість вспокоїти, пані Грендай ще більш розворушила жіноцтво. Тепер навіть й ті жінки, що сиділи з заду й миші не бачили, довідавшися з уст бесідниці, що се сотворіннячко лазить по комнаті, почали в перестраху втікати або вискакувати на крісла.

Нічого не помогли зазиви бесідниці й кількох небоязких жінок, щоби вспокоїти розполітиковане жіноцтво. Неполітична миша розбила виборче віче.

ЕВРОПЕЙСЬКА ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

В Женеві відбулася нарада представників усіх европейських держав у справі поліпшення розсилки часописів. Показується, що висилання преси залізницею нині вже непридатне, бо за повільне, ходить о це, щоби розсилку газет приспішити й длятого треба покористуватися літаками. В конференції брали тому також участь представники товариств для воздушної комунікації.

ЗВІЛЬНЮВАННЯ НАДРЕННЯ
В НІМЕЧЧИНІ РАДІСТЬ

Французькі й бельгійські війська звільнили в суботу минулого тижня другу полосу Надрення, а саме опустили міста Коблєнц, Аахен, Дірен і Тревір.

На цілій звільненій теріторії відбулися минулої неділі великі національні торжества. Президент Гінденбург і канцлєр Міллєр переслали на руки президента надренської провінції телєграми з побажаннями. Міста Коблєнц і Аахен зложили на памятку опорожнення другої полоси два лаврові вінці на могилі покійного міністра Штреземана.

ЗАКОНОПРОЄКТ ҐУҐЕНБЕРҐА ВІДКИНЕНИЙ

На засіданню німецького парляменту (райхстагу) відкинено більшістю голосів проти голосів націоналістів гітлєрівців і христ. національної партії законопроєкт Гугенберга звернений проти пляну Юнга. Таким чином відбудеться ще 22 грудня загальне народнє голосування, яке остаточно рішить долю сього законопроєкту. Нема сумніву, що він перепаде підчас голосування, бо потрібної скількости голосів німецькі націоналісти не зможуть одержати.

РОЗДОР В ЧЕРВОНІЙ АРМІЇ

Член воєнної революційної ради в Москві Куйбишев говорив на засіданню комуністичної партії про те, що прихильники Бухаріна й Рикова (їх, як відомо, усунув з уряду Сталін за т. зв. правий ухил — опозицію) ведуть пропаганду серед червоноармійців. Куйбишев заявив, що радянська влада не стерпить сеї пропаганди, яка має на меті внести роздор між військо і що „чека" одержала вже повновласть примінювати кару смерти до прихильників Бухаріна й Рикова у війську.

ЧУБАР ПРО ПОДІЇ НА УКРАЇНІ

Голова ради народніх комісарів у Харкові Чубар заявив, що останні події на Україні є доказом широко закроєної політичної діяльности українських націоналістів на еміграції. Одним з керманичів „Спілки визволення України" був Ніковський, котрий перед виїздом за кордон мав одержати спеціяльні інструкції від жиючого ще тоді Петлюри.

Чубар підкреслив відтак, що радянський уряд прикладе всіх зусиль, щоби зорганізувати комуністичний рух серед Українців у Польщі, бо Західня Україна повинна ввійти в склад Радянського Союзу.

БОМБА СЕРЕД ЖИДІВ.

У Вильні відбувався в салі міської Ради відчит Жида Найгера. Підчас його промови кинув хтось між численно зібраних Жидів вонючу бомбу. Счинилася велика суматоха й щойно по вивітренню домівки й успокоєнню присутних відчит міг відбутися до кінця.

ПОВЕРХ МІЛІОН БЕЗРОБІТНИХ У НІМЕЧЧИНІ.

З кінцем жовтня зареєстрував німецький уряд суспільної опіки 1,050,000 безробітних. Перед роком було тільки 870.000 безробітних.

Зріст числа безробітних се не тільки наслідок зимової пори, але також масових звільнень у металевім промислі.

СПІР ЗА ЕВАКУАЦІЮ НАДРЕННЯ.

У французькім парляменті промовляв посол Франклін Буйон проти політики Бріяна, який є за тим, щоб Надрення в означенім пляном Юнга речинці опорожнили французькі війська. Буйон звертав увагу парляменту на зброєння Німеччини й войовничість німецьких націоналістів та домагаєся, щоб французький уряд зажадав від Німеччини знищення граничних укріплень. З цього приводу ведеться тепер у паризькому парляменті спір між прихильниками Бріяна і його противниками.

БИРД НА ПІВДЕННІМ БІГУНІ

З Ню-Йорку повідомляють, що капітан Бирд дістався на літаку до південного бігуна. Виїхав він туди зі свого табору в Літл-Америка, що віддалений около 2.000 кільометрів від бігуна.

Полудневий бігун находиться на височині 4 тисяч метрів понад рівнем моря. Узбіччя сеї височини дуже скелисті й стрімкі. Перелітаючи туди треба було в багатьох місцях скидати харчі, щоб облекшити вагу літака. Капітан Бирд довершив на бігуні численних помірів і важних наукових спостережень.

НЕЩАСЛИВИЙ ШЛЮБ у ЛІТАКУ

Одна молода пара забажала відбути свій шлюб високо над землею в літаку підчас лету. Підчас шлюбного обряду, що відбувався на висоті 1000 метрів, як сього бажали собі молодята, зіпсувався мотор і прийшла катастрофа. Весільні гості й молодята хотіли ратуватися при помочі охоронних приладів до спадання, але се не вдалося й всі згинули на місці. Ся ціла подія мала місце, як се впрочім легко догадатися, в Америці, а саме в місті Рузвелт Філд.

ПОЖЕЖІ в КРАЮ

В селі Нестаничах радехівського повіту вибухла пожежа, яка знищила 8 стодіп зі збіжем. В Тернополі згорів млин з великими скількостями зерна, муки й з машинами. Шкоди обчислюють на 60.000 зол.

Яка буде німецька політика?

Промова міністра Курціюса. Німеччина не буде вести політики поневолених.

В німецькім парляменті промовляв минулого тижня наслідник Штреземана, новий міністер заграничних справ Німеччини др. Курціюс. Бесідник зажадав в імені уряду відкинення законопроєкту Гугенберга, що є звернений проти пляну Юнга. Опісля заявив, що Німеччина ніколи не буде вести політики побіджених і поневолених, як се теперешньому урядови закидають націоналісти зпід стягу Гугенберга. Плян Юнга є безпорівнанне корисніщий для німецького господарства чим ним був давний плян Доза. Плян Юнга запевнює теж Німеччині остаточну й цілковиту евакуацію Надрення. А се великий успіх німецької політики.

В дискусії над промовою Курціюса забирали голос посли правих німецьких націоналістичних партій, які рішучо домагалися зірвання дотеперішної політики виконування зобовязань відносно побідних держав.

Але німецькі націоналісти є в значній меншости й нема сумніву, що політика Курціюса найде цілковиту піддержку більшости парляменту.

——

Яка буде сегорічна зима?

Кажуть учені, що чергування лагідних і гострих зим ідуть по собі в певному порядку. З цього, що останні дві зимі були гострі, можна сподіватися, що теперішня зима буде радше холодна, як лагідна. Інші вчені кажуть, що по горячому літі йде звичайно гостра зима й на відворот. Це прикмета кожного континентального підсоня (цебто країв, що далеко від моря). І справді цього року по лютих морозах січня і лютого, по довготривалих приморозках усеї весни, літні місяці були незвичайно спечні. — Вся осінь була гарна й погідна.Значить требаб знов сподіватися гострої зими. Ще інші вчені кажуть, що по довгій і гарній осені йде нагальна й важка зима. Зима, що починається пізно, в другій половині грудня все дуже дошкульна. А доказують це так: филі холодного повітря напливають в Европу в певних одностайних відступах часу. Ці відступи мають 86—88 днів. Протягом цього року скандинавські морози наступали чотири рази на Европу в 88-дневних відступах: 3 січня, 31 березня, 26 червня (памятні приморозки й сніг, що знищили всі овочі) та 20 вересня. Ворожить це початок зими відразу нагальної та гострої.

Значиться, що між 17 і 20 грудня пічнеться в Европі морозна зима.

Та поживемо, побачимо.

—о—

СЛОВО ЩИРЕ

Як ми торік закладали в себе неграмотних курси, перепони ріжні мали, не помогли і рекурси. Та про перепони й страту, що згори ішли до нас я не буду вам писати, бо їх кожен знає з вас. Та на жаль ми перепони робимо собі самі — крячуть наче ті ворони у осінні дні сумні ріжні дармоїди наші: „Нащо книжки нам, письма, книжка хліба, ані каші нам не дасть, як їх нема!“ „Дід, бабуня, тато, мати не училися й не в міли ні читати ні писати — ну і жили, пили й їли. То нащо і нам грамоти, мучити нам мовок нащо, досить іншої роботи!“ Так говорить той ледащо пиячище Яким Кишка — притакує Срулько зараз: „Правда, що для хлопа книжка непотрібний є амбарас, нащо хлопови то знати аж із книжки та з ґазети, що у світі де чувати. З цього жити не будете! Я вам краще все роскажу і виясню все як слід, всю політику розвяжу — лиш у коршму заходіть.“

Так киринило чимало Сруля пильних слухачів, та ми зовсім не зважали ні на лайку, ні на гнів, ні на інші перепони, бо без них життю не бути, хай там кракають ворони — грамотні всі мусим бути !Зажурилися ми були: нема дозволу на курси, хоч ми і рекурсували — не помогли нам рекурси. Аж тут раду подав дяк: „Ми найдемо на це раду, зробимо усі осьтак: знаємож свою громаду, знаємо хто в нас грамотний, хто цікавий до книжок, до часописів охотний — є в нас вже такий гурток. Кожен з них двох неграмотних зобовяжесь підучити — а ці дальше вже охотно інших будуть письма вчити.“ „Добра рада — всі сказали, так не треба нам і курсів — і всі руки собі дали — вже без труду, без рекурсів проженем з села темноту, запанує скрізь освіта — тільки жваво за роботу —.вам, ревнтий „многі літа,“ що дали нам добру раду, золото порада щира — звеселили всю громаду.

Ваш Данилко де Сокира.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЄНДАР

8. (25) Неділя 24. по Сош. Отдані́є празн. Вовед. Свщмч. Климентія і Петра Александр. Гл. 7. Євг. утр. 2.

УСТАВ: Веч. вел. Блаж. муж, Гди возв. стхр. воскр. 4 празн. 3. і Свят. 3. Сл. празн. І н. догм. 7. гл. Стиховні воскр. Сл. І н. празн. Троп. вскр. Сл. Климент. І н. празн. Отпуст, вел. Повеч. мале конд. празн. Полунощ. нед. Утреня — Бг Гдь троп. вскр. 2. р. Сл. Климент. І н. празн. Сідал. вскр. Полиєлей неділ. Проче воскр. гласа. Катав. „Христос раждається.“ По 3. п. конд. ікос. празн. конд. і Сідал. Климент. І н. сідал. празн. По 6. п. конд. ікос воскр. По 9. п. Світил. вскр. Сл. Климент. І н. празн. На хвалите стхр. вскр. 4. і празн 4. Сл. стих. єванг І н. Преблагословенна. На часах троп. вскр. Сл. празн. конд. на 1. і 6. празн. на 3. і 9. воскр. Служба Божа — Антиф. нед. троп. воскр. празн. Сл. конд. воскр. І н. празн. Прокім. Аллил. Причаст. гласа і празн. За Достойно празн. Апост. Єванг, нед. ряд. і празн. (Апост. 221. і 320. Євг. Лук. 39. і 54).

9. (26) **Понеділок.** Преп. Аліпія столпн. 10. (27) **Второк.** Св. мучен. Якова Персянина. 11. (28) **Середа.** Препмч. Стефана нового. 12. (29) **четвер.** Св. муч. Парамона і Філумена. 13. (30) **Пятниця.** Св. Апост. Андрея*) (Полиєл.). 14. (1) **Субота.** Св. Пророка Наума Преп. Філярета.

*) **Св. Андрей**, рідний брат св. апостола Петра, був родом із міста Ветсаїди. Один із 12 апостолів. Був усе з І. Христом аж до Його вознесення. Коли по сошествію св. Духа розійшлися апостоли проповідати слово Боже, пішов і св. Андрей до Бітинії, Халкедону, Тракії, Македонії, Тесалії. Трапезунта й до инших країв, де з успіхом проповідував Христову віру. З міста Синопи, де його малощо не убили, перейшов св. Андрей до Царгороду. Звідси пішов на Херсон, а відтак пішов у Скитію і — як каже наш старинний переказ — зайшов зі своїми учениками аж до **Київських гір.** Околиця була чудова, край урожайний. Вийшов св. Андрей на ті гори, застромив на них хрест і сказав до учеників: „Бачите сі гори? Вірте мені, що на них засяє благодать Божа, і тут буде колись велике місто, в котрім Господь здвигне много святинь і просвітить усю ту землю святим хрещенням!“ Пророцтво св. Андрея сповнилося.

Вкінці св. Андрей пішов у полудневу Грецію. Там у місті Патрі дня 30 ст. ст. листопада 70 року згинув він мученицькою смертю. Його прибили на хресті подібнім до букви Х. Його мощі перенесли пізнійше до Царгороду, а в 1202 р. лицарі-хрестоносці перенесли їх до міста Амальфі в Італії. Голова св. Андрея находиться до нині в церкві св. Петра в Римі.

Надіслані книжки і журнали

Народній ілюстрований Календар Товариства „Просвіти“ на звичайний рік 1930. Львів 1929. Коштом Т-ва „Просвіта“ у Львові, стор. XXXII+216+(46). Це 52 річник від часу оснування „Просвіти.“ Зміст, як звичайно, ріжнородний і цікавий. Ціна 3 зол.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

8. XII. 1868 р. відбулися ві Львові основуючі збори „Просвіти“. Основниками були переважно молоді люде: студенти університету та молоді гімназійні професори, було між ними й кількох старших, а найстарший між ними о. Йосиф Заячківський. До основників належав і о. Степан Качала, пізніше посол до австрійського парляменту, хоч на самих зборах не був та проф. університету о. Омелян Огоновський. Із основників „Просвіти“ живе ще доси проф. Юліян Романчук. За 61 літ діяльности багато зробила „Просвіта“ для добра нашого народу. Тепер Просвіта має в краю 80 філій і понад кілька тисяч читалень. До війни мала вже „Просвіта“ до 30 тисяч членів та по війні їх число сильно зmaліло. Це сумне явище. Та маймо надію, що при поширенню грамотности в нашому народі, а з нею й народньої свідомости зросте на сотки тисяч, а тоді „П р о с в і т а“ розвине діяльність, яку повинна розвинути.

14. XII. 1918. війська „Директорії“ при помочі Січових Стрільців заняли Київ, прогнавши відтам більшовицькі війська. Населення витало радо війська Директорії, а передусім гарно здисципліновані відділи Січових Стрільців. Та не довго вдержалася Директорія в Київі. В початках 1919 більшовики зайняли Київ у друге й опанували більшу чистину Придніпрянщини й держали столицю України до другої половини 1919 р.

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЄНДАР

8. XII.	схід сонця	7·10,	захід 15·23
9. XII.	„ „	7.11,	„ 15·23
10. XII.	„ „	7·12,	„ 15·23
11. XII.	„ „	7·13,	„ 15·23
12. XII.	„ „	7·14,	„ 15·23
13. XII.	„ „	7·15,	„ 15·22
14. XII.	„ „	7·16,	„ 15.22

9. XII. Перша чверть місяця в 9 годині 41 мінут. Пересічна довгота дня 8 годин 10 мінут.

Народні приповідки на 26. XII. (зимового Юрія): „Юрій мости мостить, а Микола гвоздем побиває“. В навечеріє св. Андрія початаються вороження. Хлопці й дівчата обходять довкола хати, сіють сімена й співають:

„Я святий Андрію, конопельку сію. Дайже Боже знати з ким весілля грати.“

ВСЕЧЕСНІ УРЯДИ ПАРОХІЯЛЬНІ зволять ласкаво оголосити в своїх парохіях: Хто мавби охоту навчитися дяківства і приготуватися до дяківського іспиту, нехай зголоситься на адресу; Кіндратів Іван, іспитов. дяк, село Маластів, почта Ропиця руська, повіт Горлиці. 2—2

БІРЖА

ДОЛЯР амер.: в приватних оборотах 8·90 зол.

Застій в оборотах біржових і позабіржових із приводу недостачі відбірців. Нахил до знижкових цін удержується дальше. Курси не змінені.

ЧИ ЗНАЛИ ВИ, ЩО...

Найбагатшим чоловіком у старинних віках не був лідійський король Крез (в М. Азії, к. р. 550 перед Р. Х), як це звичайно говориться, а римський цісар Август (за часів І. Хр.). Готових грошей, золота, срібла й дорогих камінів, було в Августа на чотири міліони сестерціїв, що на наші гроші винеслоб поверх 2 міліярди золотих.

В Італії запроваджено в 1926 році податок від безженности.

Політичний словар

аполітичний, неполітичний

апостат, відступник, головно від католицької Церкви.

апостазія, відступництво.

апостольська величність, титул угорського короля, титул цей надав папа угорському королеві Стефанови І. що приймив християнство й охрестив Угорщину. Він був сучасник нашого князя Володимира Святого й також признаний святим. Останнім апостольським королем Угорщини був австрійський цісар Карло І., як угорський король Карло V.

апострофа, часть промови, що в ній бесідник звертається до когось живіще, часто з доганою, або з докором.

апробата, апробування, потвердження чогось, згода на щось.

арбітер, розємник, розємний суддя.

арбітрарний, довільний, по власній подобі.

З друкарні Щасного Беднарського в аренді „Кооперативи Промислу Графічного“ у Львові, Ринок 9. — Телеф. 76-14.
Відповідальний редактор Антін Лотоцький. Видає Інститут Неп. Зач. П. Д.